

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Teze bakalářská práce

Význam a působení antimonopolního úřadu v ČR

Gabriela Měsíčková

© 2015 ČZU v Praze

Souhrn

Bakalářská práce se zabývá významem a působením antimonopolního úřadu v České republice. Práce je rozdělena do dvou částí, na část teoretickou a část praktickou. Začátek teoretické části práce se zaměřuje na základní pojmy, které souvisí s hospodářskou soutěží. Dále následuje charakteristika Úřadu samotného, jeho historie, organizační struktury či jeho poslání. V navazující praktické části porovnává působení Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže v letech 2009 – 2013. Konkrétně je popsána oblast zakázaných dohod, zneužití dominantního postavení, fúzí a veřejných zakázek. Stručně je vyobrazena i personální agenda a informační činnost.

Klíčová slova: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, hospodářská soutěž, tržní struktury, zakázané dohody, analýza činnosti ÚOHS, konkurenční prostředí, veřejná zakázka

Cíl práce

Cílem práce je zhodnocení významu a činnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. První část práce se zabývá hospodářskou soutěží a její politikou. Dále jsou zde popsány typy tržních struktur, které mohou oslabit trh. Poté následují informace o samotném Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Praktická část je zaměřena na analýzu činnosti Úřadu v letech 2009 – 2013. Jsou zde rozebrány čtyři nejdůležitější oblasti, nad kterými má Úřad dohled. Jedná se o zakázané dohody, zneužití dominantního postavení, fúze a veřejné zakázky. Okrajově je zmíněna i personální agenda a informační činnost.

Metodika

Tato práce je věnována významu a působení Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže v České republice na hospodářskou soutěž. Podílení se na vytváření hospodářské politiky za účelem ochrany trhu, kontrola jejího dodržování a prosazování zásad férové konkurence na trhu je hlavní náplní Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále též ÚOHS).

První část práce je věnována pojmu hospodářská soutěž a její politice, definování jejích základních pravidel, principů a cílů, kterými je zejména podpora konkurence a dobře fungujícího trhu, což jsou základní mechanismy tržního hospodářství. Následující kapitola se dostává k samotným formám konkurence a jejímu možnému omezení.

Poslední část teoretické práce se zabývá ústředním orgánem politiky hospodářské soutěže Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže. Nejprve jsou uvedeny základní údaje z historie Úřadu až po jeho současnou podobu. Poté se zaměřuje mimo jiné na organizační strukturu, poslání a sankce ukládané ÚOHS.

Praktická část práce analyzuje působení Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže v jednotlivých letech. Jsou zde graficky znázorněny počty správních řízení u forem, které nejzásadněji omezují zdravé konkurenční prostředí. Doplnkově se analytická část zabývá zaměstnanci a informační činností Úřadu.

Teoretické poznatky zejména o hospodářské soutěži a její politice jsou čerpány z knižních publikací různých autorů i webových stránek. Jejich analýzou, selekcí a uspořádáním vzniká základ jak pro teoretickou, tak i analytickou část této práce. Mnoho informací o Úřadu lze získat z brožur a propagačních materiálů, kterými jsou zejména Výroční zprávy a Informační listy. Materiály jsou jak v tištěné podobě přímo v sídle Úřadu nebo v elektronické podobě na jeho webových stránkách (www.compet.cz). Pro zpracování ostatní literární rešerše je využita metoda studia odborné literatury. Využita je též metoda deskripce, komparace a analýzy. Dále je zde využívána metoda popisu.

Výsledky a diskuse

Každá zakázaná dohoda potenciálně omezuje konkurenční boj o zákazníka, případně dokonce vylučuje, buďto prostřednictvím svého cíle nebo v důsledku svých účinků. V letech 2009-2013 bylo zahájeno 15 správních řízení a vydáno 23 prvostupňových rozhodnutí. V posledních letech se Úřad zaměřoval zejména na tzv. bid rigging., tedy zakázané dohody mezi žadateli o veřejné zakázky, které mají negativní vliv na veřejné rozpočty. Posuzuje se, že tímto jednáním se cena veřejných zakázek navyšuje průměrně o 20 procent.

Samotné dominantní postavení není zakázané, nedovolené je až jeho zneužití. Kvůli přijatým podnětům Úřad ve sledovaném období zahájil 4 správní řízení. Od roku 2010 začal Úřad provádět kontrolu nad zneužíváním dominantního postavení při prodeji zemědělských potravinářských produktů, tudíž se razantně navýšil počet přijatých podnětů i v této oblasti. V České republice nalézáme dominanty zejména v energetice, telekomunikacích a dopravě.

Nejvyšší uložené sankce jsou ve sféře spojování soutěžitelů. Vedle veřejných zakázek je zde zahájeno nejvíce správních řízení. Ve zkoumaném úseku to bylo 223 správních řízení. Činnost spojujících se soutěžitelů se v České republice týká zejména oblasti poskytování komplexních logistických služeb.

Trend nárůstu činnosti v oblasti veřejných zakázek je v posledních letech enormní. Úřad ročně přezkoumává na základě přijatých podnětů téměř 3000 veřejných zakázek a na dalších téměř 500 přijatých návrhů je neodkladně zahájováno správní řízení. V letech 2009 až 2013 bylo celkově, jak z moci úřední, tak na písemný návrh, zahájeno více než 2 500 správních řízení. Nejvyšší pokuta v roce 2003 byla uložena společnosti České dráhy, a. s. ve výši 25 000 000 Kč.

V červenci 2009 se stal předsedou Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže Petr Rafaj. Počet zaměstnanců Úřadu se od roku 2009 dále zvyšoval, od tohoto roku narostl o 88 pracovníků. Antimonopolní úřad přikládá váhu i spolupráci s médii, právě díky sdělovacím prostředkům má ÚOHS možnost zveřejnit svá rozhodnutí i široké veřejnosti. V roce 2012 byly zprovozněny nové internetové stránky Úřadu a jinak bylo za monitorované období vydáno 583 informačních listů.

Základní použitá literatura

HON, Martin. *Hospodářská soutěž*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. 55 s. Studijní texty pro distanční studium. ISBN 80-244-1459-7

BEDNÁŘ, Josef. *Aplikace soutěžního práva v rozhodovací praxi: z rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářského práva, Komise a Evropského soudního dvora*. Praha: C.H. Beck, 2005. xviii, 624 s. Beckova edice právo a hospodářství; 48. ISBN 80-7179-428-7

KLIKOVÁ, Christiana a kol. *Hospodářská politika*. 3. vyd. Ostrava: Institut vzdělávání Sokrates, 2012. 293 s. ISBN 978-80-86572-76-5

Výroční zpráva. *ÚOHS*. [online]. © 2012 [cit. 2015-03-06]. Dostupné z: <http://www.uohs.cz/cs/informacni-centrum/vyrocní-zpravy.html>